



إدارة أوقاف  
الشيخ عبد العزيز الراجحي

# د روزي مسائل او فضائل

مرتب و مترجم  
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات  
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف  
صالح بن عبدالعزيز الراجحي  
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين  
[www.rajhiawqaf.org](http://www.rajhiawqaf.org)

يهدى ولا يباع

# د روژي مسائل او فضائل



مرتب و مترجم  
حافظ نور أحمد دين

## بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا يوه مختصره رساله ده، پدي کي د روژي احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کي پکار وي. د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دي رسالي په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیري.

### د روژي تعريف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پريوتلو پوري صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبستري «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

### د روژي حکم:

د رمضان په میاشت کي روژه نیول د اسلام د بنيادي ارکانو نه یو رکن دي، لکه چه په حدیث کي راغلي دي «بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان

## وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شپونو جوړ شوي دي: گواهي کول پدي چه نشته بل معبود په حقه مگر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

### روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

- ۱ - په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.
- ۲ - په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.
- ۳ - په ماشوم روژه فرض نه ده لیکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.
- ۴ - په لیوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اگر که بالغ وي، همدارنگه هغه معتوه (بي عقله) چه د بڼه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنگه په هغه سړي چه گډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.
- ۵ - هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين گيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به



د روژې د هرې ورځ په بدل کې یو مسکین ته خوراک ورکوي.

۶ - هغه مریض چه عارضې ناروغه وي او د روغتیا په انتظار وي، که روژه نیول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بیا به یې قضاء راوړي.

۷ - هغه امید واره (حامله) او تي ورکونکې ښځه چه په هغو روژه نیول مشکل وي د حمل او تي ورکولو په سبب، یا په خپل بچي ایریدلي پدي صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

۸ - حائضه (ماهانې بيماري واله) او نفساء (خلوینېتي واله) ښځې به روژې نه نیسي په حالت د حیض او نفاس کې، او چه کله روغي شوي قضاء به راگرځوي.

۹ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه څوک اوبو راخیستي وي او دا یې خلاصول غواړي یا څوک په اور کې حصار وي. پدي صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولي شي خو بیا به یې قضاء راوړي.

۱۰ - مسافر له روژه نیول او نه نیول دواړه جائز دي، که سفر یې مستقل وي لکه د ثریلو واله چه اکثر وخت یې په سفر وي یا یې سفر عارضې وي لکه د عمرې سفر،

په ټولو صورتونو کې ورله روژه ماتول جائز دي تر څو  
چه په خپل ښار کې نه وي.

روژه په څه نه ماتېږي:

۱ - کله چه روژه دار يو شي اُوخري په هيره سره ، يا  
ناپوهي سره، يا پري څوک زور راولي، نو روژه يې نه  
ماتېږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن  
نسينا، أو أخطأنا﴾ . [البقرة: ۲۸۶]

ترجمه: «اي زموږ پالونکيه ته مه نيسه مونږ که چيري  
هير کړه مونږ يا خطاء شو».

همدارنگي فرمائي: ﴿إلا من أكره وقلبه مطمئن  
بالإيمان﴾ [النمل: ۱۰۶].

ترجمه: «مگر هغه څوک چه زور پري راوستل شو، او  
زړه يې په ايمان مطمئن وو».

۲ - که چيري روژه دار څه وخوژل، پدي خيال چه نمر  
پريوتي دي، يا پدي خيال چه گني صباح نه دي ختلي.  
نو روژه يې نه فاسديږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

۳ - که چيري يي مضمضه وکړه، او اوبه يي حلق ته ورسيدلي روژه يي نه ماتيري، ځکه چه قصد او اراده يي نه ده کړي، که چيري په خوب کي پري اودس واوختلو روژه نه فاسديږي ځکه چه دا په خپل اختيار کي نه دي.

### روژه ماتونکي اته دي:

۱ - جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کي روژه دار جماع وکړي نو په هغي قضاء هم لازمه ده، او ورسره سخته كفاره هم يعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه مياشتي پرله پسي روژه نيول، که د دي طاقت يي نه وو، نو شپيته مسکينانو ته خوراک ورکول.

۲ - په ويښه خپل مني ايستل، د لاس په ذريعه يا د چا سره د سملاستو په ذريعه يا د ځکلولو يا ځان ته د نژدي کولو په ذريعه.

۳ - خوږل يا سکل د يو شي، برابره خبره ده که انسان ته نفعه رسوي لکه ټوډي اوبه، يا تاوان لکه سگرث.

۴ - هغه ټريپ يا انجکشن لگول چه د هغي په سبب خوراک ته ضرورت نه راځي، ليکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراک فائده نه ورکوي په هغي روژه نه ماتيري که د

غوڅي وي او که د رگ، اگر که په حلق کي يي خوند  
بيامومي.

۵ - خپل ځان ته د بل چا نه وينه څيژول.

۶ - د حيض او نفاس وينه وتل.

۷ - ښکر لگول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزي يا د  
غائب نه وينه وتلو باندې روژه نه ماتيري.

۸ - قي (ألثي) کول قصداً، که بغير د قصد نه پخپله ألثي  
راغلي په هغي روژه نه ماتيري.

### فايدي:

۱ - د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کي د  
روژي نيت وکړي او غسل د صبح ختلو نه روسته  
وکړي.

۲ - کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلي بيماري نه  
د صبح ختلو نه مخکي پاکه شوه په هغي روژه فرض  
ده. اگر که غسل يي د صبح نه روسته وکړه.

۳ - روژه دار له د روژي په حالت غائب ايستل، د زخم  
دوايي کول، په غوږ يا پوزه کي دوايي اچول جائز دي.  
اگر که خوند يي په حلق کي محسوس کړي.

۴ - مسواک وهل د روژي په صبح، غرمه، ماښام ته نژدي،



په هر حالت کي جائز دي.

۵ - د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه گرمي  
کمه کړي په اوبو سره يا په مکيف (ايرکنډيشن) سره.

۶ - کوم روژه دار چه د سابندي تکليف لري هغي له جائز  
دي چه د ټوپ «بخاخ» په ذريعه خپله سابندي آزاده  
کړي.

۷ - جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي  
يا مضمضه وکړي که خوله يي وچه وي، ليکن غرغره به  
نه کوي.

۸ - د روژه دار لپاره د چربانگي (پيشمني) وروسته کول. او  
په روژه ماتي کي جلتې او بيژه مستحب ده کله چه نمر  
پريوزي، همدارنگي په تازه کجورو روژه ماتول، که نه  
وي په وچو کجورو، که هغه نه وي په اوبو باندي روژه  
ماتول مستحب دي، که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال  
طعام دي افطار وکړي، که طعام نه وو، په خپل زړه کي  
دي د روژه ماتي نيت وکړي، تر دي چه خوراک پيدا  
شي.

۹ - د روژه دار لپاره سنت دي چه ډيري نيکياني کوي او د  
بدو کارونو نه ځان ساتي.

۱۰ - په روژه دار فرض دي چه دفرائضو هميشه والي وکړي

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غيبت، بوکه او سودي کارو بار پرېږدي. او هغه خبري او کار پرېږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراک سکاځ پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

### د روژي فائدي:

- ۱ - د روژه دار د ځلي بوي الله تعالى ته د مشکونه څير خوښ دي.
- ۲ - ملائک روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري بسنه غواړي.
- ۳ - الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته کوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيکانو بندگانو نه تکليفونه او سختي لري کړاي شي او تا له راشي.
- ۴ - پدي مياشت کي شيطانان تړل کيږي.
- ۵ - پدي مياشت کي د جنت دروازي برسيره کيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

٦ - پدې مياشت کې ليله القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو مياشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خير او ثواب نه محروم شو دا د ټول خير نه محروم شو.

٧ - د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بسنه كيږي.

٨ - د رمضان په هره شپه د الله تعالى له طرفه له جهنم نه خلق آزادېږي.

مسلمانان وروڼه! د کومي مياشتې چه دا فضائل او خاصيتونه وي، نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آيا په بي هوده خبرو بي خوبي او بي فائدي شب گيري سره؟ او يا دا چه د دې په راتلو سره چيغې فريادونه شروع کړو او د يو غټ بوج خيال پري وکړو؟ بلکه صحيح مسلمان د رمضان استقبال په خالصي توبي سره کوي او کک عزم کوي چه دا به د ځان لپاره يو فرصت شميرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

### په رمضان کې ضروري کارونه:

١ - روژه نيول. رسول الله ﷺ فرمائي دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دي يعني «يو څه ظاهري يا باطني فائده ورته حاصلېږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسي نه ده. دا صرف زما لپاره

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حدیث کې رسول الله ﷺ فرمایي: چا چې د رمضان روژه صرف د ایمان او ثواب لپاره ونيوله، نو تیر شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شک نه شته چې دا دومره ډیر ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چې هغه فقط د خوراک سکاک نه منع شي بلکه رسول الله ﷺ خو فرمائي دي:

ترجمه: کوم څوک چې په روژه کې دروغ خبري د دروغو کار او بي صبري پري نه دي، نو د دې خوږل او ځکل پریښودلو ته د الله تعالی هیڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائي: روژه ډال دي، نو کله چې ستاسي د یو کس روژه وه نو نه دي بي حياء خبري کوي نه دي گناه کوي، او نه دي بي صبري کوي. که چا ورته کنحل وکړل، ورته دي ووايي: چې زه روژه یم [بخاري ومسلم].

نو اي د الله بنده! کله چې تا روژه ونيوله پکار ده چې ستا غوږونه، سترگي او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي، او ستا د روژې او بوزي ورځ دي برابره نه وي، لکه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت کې راغلي دي.



## د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان كي قيام (تراويح او تهجد) وكړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانان وروره تا له پكار دي چه د امام سره تراويح پوره كړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گزارو) سره وليكل شي. ځكه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «خوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپې) وكړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپې مونځ وليكل شي». [السنة].

## صدقه ور كول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلكو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان كي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيلبي نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنگي رسول الله ﷺ فرمائي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان كي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

۱ - په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائي دي: «دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

مسكين، يتيم او قيدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله  
رضاء لپاره خوراك دركوي. ستاسي نه بدله او شكر نه غواړو  
مونږ د خپل پروردگار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ويرينو  
كومه چه د پریشانې او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي  
ورځي د سختي نه بچ كړل. او خوشحالي او تازگي يي ورته  
ورسوله او دوي له يي د دوي د صبر په بدله كي جنت او  
ريښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحينو به بل له خوراك وركولو  
كي ډير كوشش او حرص كولو او دا كار به يي په ډيرو  
عباداتو وړاندي كولو بيا دا خوراك برابره خبره ده كه وږي  
ته وركړل شي او يا يو نيك صالح ملگري ته ځكه چه طعام  
چا له وركول كيږي هغه كي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ  
فرمائي دي: «كوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام وركړه  
الله به ورته د جنت د ميوونه طعام وركړي او چا چه په مؤمن  
اوبه وځكولي الله به پري خالص تازه شراب وځكي» [الترمذي]  
د بعضو سلفو صالحينو دا حال وو چه په نورو  
مسلمانانو ورونو به يي خوراك خوړلو او پخپله به روژه وو.  
د هغو خدمت به يي كولو او هغوي ته به يي آرام رسولو. چه د  
دوي د جملي نه يو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.  
ابو سوار عدوي فرمايي: د بنو عدي بعض خلك څه

داسي وو چه پدي جماعت كي به يي مونځ كولو او يو كس پدوي كي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله كه څوك به يي بيا موند د هغي سره به يي يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دي د جملې نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي. او دا د جنت د تلو سبب دي لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغي كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار همره ثواب كيږي ليكن د هغي په اجر كي څه كمې نه راځي.

### په تدبر (سوچ) سره د قرآن کریم تلاوت کول:

مسلمانان وروږه! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي ځکه چي سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډیر متاثره کیدل.

امام بیهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړي چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ۵۹ - ۶۰].

اهل صفي والو دومره وژړل چه اوسنکي يي په اننگو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلگي واوریدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

### د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو. [مسلم] همدارنگي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائي: «څوک چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي



بيا دوه ركعته مونځ وكړي د دي لپاره د يو حج او عمري  
مكمل، مكمل، مكمل ثواب دي» [ترمذي صحيحه الباني].  
دا خو په عامو ورځو كي دي نو د رمضان د ورځو به لا  
څه حال وي؟

### اعتكاف (چهله) كول:

رسول الله ﷺ به په رمضان كي لس ورځي اعتكاف  
كولو، په كوم كال چه وفات كيدو. په هغي كال يي شل ورځي  
اعتكاف وكړ. [بخاري]

### عمره كول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره كول په رمضان  
كي د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

### د ليلة القدر تالاش:

الله تعالى فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په  
شپه نازل كړي، ته څه پوهيږي چه د قدر شپه څومره شان  
واله ده، د قدر شپه د زرو مياشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۲]

رسول الله ﷺ فرمائي دي: «چا چه د قدر په شپه  
صرف د ايمان په وجه او د ثواب لپاره قيام (نفلونه وكړل)  
تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري ومسلم].

رسول الله ﷺ به د ليله القدر تلاش كولو، او اصحابو ته به يې د هغي د تلاش امر كولو. او خپل اهل به يې په آخري لسو شپو كې راويښول، پدې اُميد چه د قدر شپه به بيا مومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كې ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كې ډيره مناسب ده منډلو ته. حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپې سره موافقه وكړم يعني لاندي يې باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُورٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [احمد وترمذي]. ترجمه: أي الله ته بښنه كونكي يې بښنه خوښوي نو ماته بښنه وكړه.

### ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپې ورځې ډيري غوره دي. نو پدې ورځو كې ډير ذكر او دعا فرصت وگني بيا خاص طور په هغه وختونو كې چه په هغي كې سوال قبليري چه د هغي له جملې نه:

۱ - د روژه ماتي وخت دي. ځكه د روژه دار لپاره پدې وخت كې يو خاص وخت وي چه په هغي كې دعا نه واپس كيږي.

۲ - د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کې چې زمونږ رب نو الجلال نازلېږي او وايي: آيا څوک غوختونکي شته چې سوال يې ورکړم: آيا څوک بسنه غوختونکي شته چې بخنه ورته وکړم.

۳ - د چربانگ په وخت کې بخنه غوختل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانگ کې د الله نه بخنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعي په ورځ د دعا قبلېدلو د وخت لټون کول. او مناسب وخت يې د جمعي د ورځې آخري ساعت دي.

هغه مخالقات د کومو نه چې په روژه کې ځان ساتل په کار دي:

۱ - د شپې نه ورځ او ورځې نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه کې شب گير.

۲ - د بعضي فرضي مونځونو نه ویده کيدل.

۳ - په خوړلو او سکلو کې زياتي کول.

۵ - بي فائدي وخت ضائع کول.

۶ - چربانگي ټير د وخته کول او بيا د سحر مانځه نه

وړاندي ویده کيدل يعني مونځ پريښودل.

۷ - کله چې د روژه ماتي وخت نژدې وي نو په تيزه گاډي

چلول.

۸ - د تراویح مونځ پریښودل.

۹ - د بي فايدي لوبو، ساعت تیري، او گناهونو لپاره د ځوانانو جمع کیدل.

۱۰ - د ډیوټي او وظیفې په وخت کې د کار د ملګرو سره جمع کیدل او وخت په غیبت او چوغلې تیرول.

۱۱ - د ښځې اکثر وخت په اخلي پخلي تیریدل.

مسلمانان وروره! بحث خو اوږد شو لیکن یوه اهمه خبره چه هغې ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نیت صفائي ده یعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نیول، ځکه خو وایي چه ډیر ځل روژه دار ته په روژه کې د تندي او لوبې نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصلیږي. او همدا وجه ده چه په حدیث کې کله هم د روژې ثواب ذکر کیږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ایماناً واحتساباً» یعني روژه به صرف په الله باندې د ایمان او د ثواب لپاره نیسي: د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پته کې اخلاص نصیب کړي.

په هر رمضان کې د الله له طرف نه آواز کیږي چه: اي د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اي د شر لټونکيه: کمي وکړه په شر کې: لهذا مسلمانان وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشمیره، لږ سوچ وکړه، په تیر شوي رمضان کې ډیرو خلکو



زمونږ سره روژې نیولې وي لیکن اوس هغوي چیرې دي  
 ډیرو خلکو زمونږ سره تراویح کړي وي، فکر وکړه چه هغوي  
 چیرې تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرگ ناڅاپه ورك كړل  
 بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراویح طاقت نه لري. لهذا  
 ته د الله شكر اداء كړه او ځان له د تقوا توخه برابره كړه  
 تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډیر خلق د هغه دُعا  
 گانو په باره كي تپوس كوي کومي چه د تهجد په مانځه كي  
 ويلي كيږي:

لاندې د بعضو دُعاگانو ذکر كيږي:

## ۱ - د ركوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په ركوع كي د خپل رب لويي او  
 تعظيم بيان كړي». [مسلم] نو مونږ به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ  
 الْعَظِيمِ**: «پاك دي لوي پروردگار زما» دري ځله يا زيات، يا:  
**سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردگار زما او  
 د هغي تعريف دي» بيا د دي نه روسته دا لاندې اذكارو كي  
 يو غوره كړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي)**  
 «اي الله زمونږ پروردگاره ته پاك يي او ستا تعريف دي، اي

الله ما ته بښنه وكړي» (اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَأَكَ  
اسَلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي  
وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلْتُ بِه قَدَمِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)  
- (سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ  
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ).

«اي الله ستا لپاره ما ركوع وكړه، په تا مي ايمان  
راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردگار يي، ستا نه  
ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترگي، زما  
دماغ، زما هډوكي، زما پلي (وډي)، او هغه څه چه زما په  
طاقت كي وي، او هغه جسم كوم چه زما قدمونو اوچت كړي  
دي خاص د الله د پاره چه پروردگار د عالم دي. ډير زيات  
پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

## ۲ - هغه دُعا چه د ركوع نه روسته په (قومه) كي ويل كيږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ يَا وَلَكَ الْحَمْدُ يَا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ.

«اي زمونږ پروردگار ه خاص تا له ټول تعريفونه دي» د دي نه روسته په لاندې دعاگانو كي ځانله دعا خوښه كړه: «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى» «اي زمونږ ربه او ستا لپاره تعريفونه دي ټير، پاك، په هغوي كي بركت دي، څرنگه يي چه زمونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پري» يا ورسره دا هم زياته كړه: «مِلَّةَ السَّمَوَاتِ وَمِلَّةَ الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلَّةَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَهُ، أَهْلَ السَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكَلَّمْنَا لَكَ عَبْدُ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ،» تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمكي، او هغه څه چه په مينځ د دوي كي دي، او ډك شي پري هغه څه كوم چه ستا خوښ شي روسته له

دي، اي د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رښتني خبره  
کومه چه بنده کړي وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده  
گان يوو. اي الله ته چه څه ورکړي هغه څوک نه شي منع  
کولي، او ته چه منع کړي د هغي ورکونکي نه شته. ستا  
په دربار کي رتبې واله ته د هغه رتبه فائده نه شي ورکولي»  
دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي**  
**بِالسَّلْجِ وَالْبَرْدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ**  
**وَالْخَطَايَا كَمَا يَنْقَى الثَّوْبُ الْاَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ** «اي الله پاک  
کړي ما (د گناه نه) په واورې سره، په گلي سره، په يخو  
اوبو سره، اي الله: پاک کړي ما د گناهونو نه او د خطاگانو  
نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيري نه پاکيدلي شي»

### د سجدي دُعا گاني:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدي  
کي د دُعا (غوختني) کوشش وکړي، لايق ده چه ستاسي  
دُعا قبوله شي». [مسلم]



بل حديث کي راغلي دي: کله چه انسان په سجده کي وي نو الله ته ډير نژدي وي، نو په کي ډيره دعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کي به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى**: «پاک دي ډير اوچت دي رب زما» دري ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاک دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ».

«**الَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّي سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُورَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مي ايمان راوړي، تا ته تابع يم، ته زما رب يي، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يي پيدا کړي د هغي شکل يې جوړ کړي او ښکلي يي کړ شکل د مخ او برسیره يي کړا سترگي او غوږونه د هغي، نو د برکت والا دي الله چه بند پيدا کونکي دي»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّةَ وَجَلِّهِ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ  
وَسِرَّهُ».

«اي الله وښه ما ته ټوله گناه زما لويه، وږه، اوله،  
روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخِيَالِي، وَأَمَّنْ بِكَ فُؤَادِي، أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ  
عَلَيَّ، هَذِي يَدِي وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په  
تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي،  
دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي  
دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ټير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي  
خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»  
«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ»

«اي الله ته پاک يي سره د تعريفونو خپلو، نه شته

بل معبود بر حق مگر ته يي»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي  
نُورًا، وَاجْعَلْ فِي لِسَانِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي سَمْعِي نُورًا، وَاجْعَلْ  
فِي بَصَرِي نُورًا، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِي نُورًا، وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي  
نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ يَسَارِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي  
نُورًا، وَعَظِّمْ لِي نُورًا».

«اي الله وبښي ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او يا  
ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړي، زما  
په ژبه کي رڼا پيدا کړي، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړي،  
زما په سترگو کي رڼا پيدا کړي، زما لاندې، باندې، ښي،  
کڅ طرف ته رڼا پيدا کړي زما په نفس کي رڼا پيدا کړي او  
زما رڼا لويه کړي».

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ  
عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ  
عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ».

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولي، ته هم هغه شان يي څرنگه چه د خپل تعريف کړي»  
د دوو سجودو په مينځ کي دُعا:

رَبُّ اغْفِرْ لِي ... رَبُّ اغْفِرْ لِي ... رَبُّ اغْفِرْ لِي. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کي راغلي او شيخ الباني قوي کړي) «اللَّهُمَّ رَبُّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاجْبُرْنِي وَارْفَعْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي».

«اي الله زما ربه ماته بښنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»  
د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ، اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حقو متحد شي همدارنگه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندې دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شیو د رمضان کي لکه چه په حدیث د عائشي رضی الله عنها کي راغلي دي: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» .

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلمانې خوري د دې ذکر شوو دعا گانو معاني او پدې کي سوچ او فکر ضرور دي، لکه په حدیث کي راغلي: «الله هغه دعا نه قبلوي کوم چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي» .

[سلسلة أحاديث صحيح]

ورسره د دعا په وخت کي د دعا نیت په زړه ک حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیدای شي چه

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخر کي ستاسي نه دا درخواست دي چه هر چا دا رساله تياره کړي ، يا ليکلي يا پښتو ژبي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله واصحابه اجمعین  
والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته







إدارة أوقاف

صالح عبد العزيز الراشد

# مسائل وفضائل

بلغة البشتو



مرتب و مترجم

حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٧٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE